

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3903

Vragen van de leden **Buitenweg** en **Westerveld** (beiden GroenLinks) aan de Ministers van Justitie en Veiligheid, van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en voor Rechtsbescherming over *geweld in de jeugdzorg* (ingezonden 11 juli 2019).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming), mede namens de Ministers van Justitie en Veiligheid en van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (ontvangen 10 september 2019). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2018–2019, nr. 3557.

Vraag 1

Kent u het bericht dat psychische kindermishandeling volgens de Hoge Raad tot op de dag van vandaag niet strafbaar is?¹

Antwoord 1

Ik ben bekend met het bericht in *Trouw*.d. 2 juli 2019. In dit bericht staat niet vermeld dat psychische kindermishandeling volgens de Hoge Raad tot op de dag van vandaag niet strafbaar is. Het artikel vermeldt dat «psychische mishandeling» nergens in het Wetboek van Strafrecht is vastgelegd, maar dat het Gerechtshof Den Haag in 2017 iemand toch onder meer voor psychische mishandeling veroordeelde.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat het ontbreekt aan een strafbepaling die psychische kindermishandeling strafbaar stelt? Zo ja, kunt u aangeven hoe het openbaar ministerie omspringt met dit soort gevallen? Bestaan er alternatieve wegen om straffeloosheid van daders te voorkomen?

Deelt u de mening dat de strafbaarstelling van alle vormen van kindermishandeling zich leent voor een herziening van het Wetboek van Strafrecht? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 2 en 3

Een verdachte van kindermishandeling kan op basis van diverse artikelen in het Wetboek van Strafrecht (Sr) worden vervolgd. In artikel 304 Sr is bepaald dat de gevangenisstraf van mishandeling met een derde kan worden verhoogd als de schuldige zijn kind mishandelt. Psychische kindermishande-

¹ «Psychische mishandeling wordt zelden vervolgd», *Trouw*, 2 juli 2019

ling is in het Wetboek van Strafrecht niet nader gedefinieerd en is als zodanig niet expliciet strafbaar gesteld. Toch kan het Wetboek van Strafrecht grond bieden om psychische kindermishandeling strafrechtelijk aan te pakken. Zo kunnen vormen van psychische kindermishandeling strafbaar zijn als vorm van mishandeling op grond van artikel 300 Sr. Het eerste lid van deze bepaling ziet op het toebrengen van pijn of letsel, terwijl in het vierde lid is bepaald dat opzettelijke benadeling van de gezondheid wordt gelijkgesteld aan mishandeling. Het bereik van artikel 300 Sr is in theorie dus vrij groot. Het Gerechtshof Den Haag is van oordeel dat de bewoordingen van artikel 300 Sr niet uitsluiten dat psychische mishandeling kan worden aangemerkt als mishandeling in de zin van dat artikel. Hoewel in de wetsgeschiedenis van artikel 300 Sr niet wordt gesproken over de geestelijke gezondheid, kan niet worden uitgesloten dat de wetgever ook dit belang beoogt te beschermen, aldus het Hof. In ieder geval biedt de in het vierde lid genoemde gelijkstelling van mishandeling met benadeling van de gezondheid volgens het Hof aanknopingspunten voor strafbaarheid van niet alleen het veroorzaken van lichamelijke pijn, letsel of onlust, maar ook voor mishandelingen van psychische aard. Het Hof komt in de desbetreffende zaak dan ook tot een bewezenverklaring van overtreding van artikel 300 Sr.²

Nu de grenzen van de strafbaarheid van psychische kindermishandeling op grond van het huidige recht nog niet zijn uitgekristalliseerd, acht ik een herziening van het Wetboek van Strafrecht op dit punt voornemens niet opportuun. Het OM onderzoekt in voorkomende gevallen de mogelijkheid of onderzoek en vervolging van psychische kindermishandeling aangewezen is, conform de Aanwijzing huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierin wordt psychische mishandeling als een van de mogelijke vormen van geweld in de privésfeer vermeld.³ Ook in de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is psychische mishandeling opgenomen in de definitie van kindermishandeling.⁴

Vraag 4

Welke maatregelen bent u voornemens te nemen om psychische kindermishandeling te voorkomen en te bestrijden?

Antwoord 4

Dit kabinet zet zich in om mishandeling van kinderen in alle vormen aan te pakken. Dat doet zij op verschillende manieren.

Met het programma Geweld hoort nergens thuis is de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling sinds 2018 geïntensiveerd. Het doel is dat fysiek, psychisch en seksueel geweld in huiselijke kring overal in Nederland eerder en beter in beeld komt, effectief gestopt wordt en structureel wordt opgelost. In de voortgangsrapportage die op 2 juli jl. naar uw Kamer is gestuurd is de stand van zaken nader toegelicht.⁵

Een van de aandachtspunten in dit programma is het versterken van de samenwerking tussen de politie, het Openbaar Ministerie, de Raad voor de Kinderbescherming, de reclassering en Veilig Thuis bij (vermoedens van) kindermishandeling. Deze organisaties hebben in 2017 voor hun medewerkers de handreiking «Samenwerken bij strafbare kindermishandeling» opgesteld, waarin ook psychische kindermishandeling als een strafbare vorm van kindermishandeling is aangemerkt (als overtreding van artikel 300 Sr). Verbetering van de gezamenlijke werkwijze moet ertoe leiden dat de betrokken organisaties zo vroeg mogelijk met elkaar bepalen welke stappen gezet moeten worden om te weten wat er is gebeurd en om het kind in veiligheid te brengen en te houden. Naast het strafrecht kunnen vrijwillige

² Gerechtshof Den Haag 31 mei 2017. ECLI:NL:GHDHA:2017:1540. In cassatie is niet geklaagd over dit oordeel.

³ <https://wetten.overheid.nl/BWBR0037818/2016-05-01>

⁴ In artikel 1.1 van de Jeugdwet en artikel 1.1.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 is kindermishandeling gedefinieerd als *elke vorm van voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel.*

⁵ Kamerstuk 28 345, nr. 223

hulp of zorg, kindbeschermingsmaatregelen en het bestuursrecht (o.a. huisverbod) worden ingezet.

Verder ontving u op 12 juni 2019 de kabinetsreactie op het rapport van de Commissie De Winter over fysiek en psychisch geweld in de jeugdzorg met daarin een overzicht van de maatregelen gericht op een veiliger leefklimaat in de instellingen voor zorg aan jeugdigen.⁶ De meeste hiervan zijn al onderdeel van het programma «Zorg voor de Jeugd» en het plan «De best passende zorg voor kwetsbare jongeren» van de VNG, de brancheorganisaties jeugdhulp, betrokken beroepsverenigingen en andere veldpartijen.

Daarnaast ligt het wetsvoorstel herwaardering strafbaarheid actuele delictsvormen (35 080) nu bij de Eerste Kamer. Dit wetsvoorstel bevat enkele aanpassingen die strekken tot verruiming van de strafrechtelijke aansprakelijkheid voor kindermishandeling. Met een wijziging van artikel 304 Sr wordt voorgesteld de strafverzwarringsgrond voor kindermishandeling uit te breiden tot kinderen die aan de zorg, opleiding of waakzaamheid van een ander zijn toevertrouwd. Verder wordt de invoering van een strafverzwarringsgrond voor stelselmatige kindermishandeling voorgesteld. Tot slot bevat dit wetsvoorstel een aanpassing van de verjaringstermijn voor kindermishandeling.

⁶ Kamerstuk 31 015 en 31 839, nr. 174